

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Тривалий час у науковій літературі дискусійним було питання щодо інституту адміністративної відповідальності юридичних осіб. Протягом багатьох років існувала точка зору, згідно із якою суб'єктами адміністративної відповідальності є лише фізичні особи. Наразі й юридичні особи визнаються суб'єктами адміністративної відповідальності.

Адміністративну відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі (за допомогою технічних засобів, що дають змогу здійснювати фотозйомку або відеозапис та функціонують згідно із законодавством про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах), несуть юридичні та фізичні особи, за якими зареєстровано транспортний засіб (ст. 14-2 КпАП).

Адміністративну відповідальність юридичних осіб, можна назвати самостійним видом адміністративної відповідальності. Вона дуже тісно пов'язана з адміністративною відповідальністю фізичних осіб. Так, наприклад, статтями 22–26 Закону України «Про виключну (морську) економічну зону України» встановлена відповідальність юридичних осіб за: – незаконну розвідку чи розробку природних ресурсів виключної (морської) економічної зони України, а так само створення штучних островів, будівництво установок і споруд, встановлення навколо них зон безпеки без дозволу спеціально уповноваженого органу України; – незабезпечення установок чи інших споруд, що знаходяться у виключній (морській) економічній зоні України. Суб'єктом правопорушення є особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, в нашому випадку – юридична особа. При цьому призначення покарання юридичній особі не звільняє від адміністративної відповідальності за дане правопорушення винну фізичну особу.

Спочатку треба визначитися з поняттям «вина юридичної особи»]. Таке визначення не раз давалося в юридичній літературі. Для вирішення питання про те, чи є дії юридичної особи винними, необхідно визначити, чи є вони наслідком дій або бездіяльності фізичних осіб, що входять до її складу.

Як зазначає Зима О.Т вина юридичної особи – це суб'єктивне ставлення до проступку фізичних осіб, які входять до складу юридичної особи або перебувають з нею в іншому зв'язку (членство, право власності) і трудова діяльність або управлінські повноваження яких пов'язані з вчиненням протиправного діяння. Отже, необхідно визначити на законодавчому рівні поняття адміністративного правопорушення юридичної особи, закріпивши при цьому принцип вини юридичної особи у вчиненні адміністративного правопорушення, як обов'язкову умову притягнення її до адміністративної відповідальності.

Для порівняння можна привести Закон Республіки Словенія «Про проступки» № 163 від 12 грудня 2002 року передбачена відповідальність юридичної особи, її відповідальної особи та самостійного приватного підприємця та підприємця, який самостійно здійснює діяльність. Для прикладу, статтю 17 Закону Республіки Словенія «Про проступки» передбачено окремі санкції для фізичної та юридичної особи. Окрім того, для юридичної особи штраф значно більший за розміром. Як бачимо, в адміністративно-деліктному законодавстві західноєвропейських країн юридичних осіб визначено суб'єктами адміністративної відповідальності на законодавчому рівні. Для них встановлена окрема система стягнень.

Зазначимо, що юридична адміністративна відповідальність юридичної особи – це її обов'язок як самостійного учасника суспільних відносин завдати для себе певних негативних наслідків, які виражаються у формі адміністративних стягнень, що накладаються на юридичну особу, за скоєння нею адміністративного проступку, компетентними органами і посадовими особами від імені держави.

Отже, у питанні адміністративної відповідальності юридичних осіб далеко не все вирішено. Передусім, законодавчо не розроблена концепція відповідальності, не визначені принципи, види стягнень, які накладаються на юридичних осіб. Можливо, доцільно виділити окрему главу в КУпАП України про відповідальність юридичних осіб. Необхідно законодавчо визначити і закріпити положення, що стосуються адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Оскільки даний інститут ще на етапі розробки та встановлення, необхідно розмежувати поняття суб'єктів юридичних осіб та фізичних осіб в адміністративній відповідальності для встановлення належних санкцій за адміністративні правопорушення.